

У Х В А Л А
ПЕРШОЇ КОЛЕГІЇ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ

про відмову у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ в редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“

м. К и ї в
25 вересня 2018 року
№ 303-1(П)/2018

Справа № 3-331/2018(4470/18)

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України у складі:

Шаптали Наталі Костянтинівни – головуючої, доповідача,
Запорожця Михайла Петровича,
Мойсика Володимира Романовича,

розглянула на засіданні питання про відкриття конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII (Відомості Верховної Ради УРСР, 1991 р., № 16, ст. 200) у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 17 листопада

2005 року № 3108–IV (Відомості Верховної Ради України, 2006 р., № 1, ст. 18).

Заслухавши суддю-доповідача Шапталу Н.К. та дослідивши матеріали справи, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у с т а н о в и л а :

1. До Конституційного Суду України звернувся Онищук Юрій Петрович з клопотанням визнати такими, що не відповідають частині третій статті 22 Конституції України (є неконституційними), положення частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–XII (далі – Закон № 796) в редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 17 листопада 2005 року № 3108–IV (далі – Закон № 3108).

На думку суб’єкта права на конституційну скаргу, положення частини другої статті 57 Закону № 796 в редакції Закону № 3108 суперечать частині третій статті 22 Конституції України та порушують його право „на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім’ї“, встановлене статтею 48 Основного Закону України.

У статті 57 Закону № 796 до внесення до неї змін Законом № 3108 було передбачено, що „обчислення середньомісячного заробітку провадиться відповідно до Закону України „Про пенсійне забезпечення“ (частина перша); „при цьому, за бажанням того, хто звернувся за пенсією, середньомісячний фактичний заробіток для обчислення пенсії може братися за будь-які 12 місяців підряд роботи на територіях радіоактивного забруднення. У випадках, коли особа, яка звернулася за пенсією, пропрацювала на територіях радіоактивного забруднення менше 12 місяців, середньомісячний заробіток визначається шляхом поділу загальної суми заробітку за календарні місяці

роботи на кількість цих місяців, а у випадках, коли особа пропрацювала на вказаних територіях менше місяця, пенсія може обчислюватись із заробітку за цей календарний місяць з додаванням до заробітку на основній роботі. Для осіб, які працювали у зоні відчуження менше місяця та захворіли на променеви хворобу, пенсія може обчислюватись із заробітку за фактично відпрацьований час“ (частина друга).

Законом № 3108 внесено зміни, зокрема, до статті 57 Закону № 796, а саме: у частині першій слова „Закону України „Про пенсійне забезпечення“ замінено словами „Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“; у першому реченні частини другої слова „При цьому“ замінено словами і цифрами „У разі обчислення пенсії відповідно до частини другої статті 27 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“.

У конституційній скарзі стверджується, що в результаті внесення вказаних змін до частини другої статті 57 Закону № 796 запроваджено „умову використання пільги по середньомісячному фактичному заробітку для обчислення пенсії“, що призвело „до різного тлумачення положень законодавства“ судами України.

Онищук Ю.П. також вказує на те, що Закон № 796 „не має свого алгоритму розрахунку пенсії“ особам, які працювали або проживали на територіях радіоактивного забруднення. Його положеннями надано пільги щодо обчислення стажу роботи (служби) (стаття 56) та пільги по обчисленню середньомісячного заробітку (стаття 57), які, на переконання автора клопотання, „були складовими формули розрахунку пенсії у старому Законі України „Про пенсійне забезпечення“, та мали б бути такими і у ст. 27 ч. 1 Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“.

2. Вирішуючи питання щодо відкриття конституційного провадження у справі, Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України виходить з такого.

2.1. Законом України „Про Конституційний Суд України“ встановлено, що Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) чинних актів (їх окремих положень); з метою захисту та відновлення прав особи Конституційний Суд України розглядає питання щодо відповідності Конституції України (конституційності) акта (його окремих положень), який втратив чинність, але продовжує застосовуватись до правовідносин, що виникли під час його чинності (частини перша, друга статті 8).

Положення частини другої статті 57 Закону № 796 у редакції Закону № 3108 згідно із Законом України „Про внесення змін до Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 5 жовтня 2006 року № 231–V (далі – Закон № 231) викладені у новій редакції та набули чинності 31 жовтня 2006 року.

Отже, на час звернення Онищука Ю.П. до Конституційного Суду України з конституційною скаргою оспорювані ним положення втратили чинність. У конституційній скарзі автор клопотання не зазначив, у чому саме полягає продовження їх застосування до правовідносин.

Наведене є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі в цій частині згідно з пунктом 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України.

2.2. Згідно зі статтею 153 Основного Закону України, зокрема, підстави та порядок звернення до Конституційного Суду України визначаються Конституцією України та законом.

Відповідно до Закону України „Про Конституційний Суд України“ у конституційній скарзі зазначається обґрунтування тверджень щодо неконституційності закону України (його окремих положень) із зазначенням

того, яке з гарантованих Конституцією України прав людини, на думку суб'єкта права на конституційну скаргу, зазнало порушення внаслідок застосування закону (пункт 6 частини другої статті 55); конституційна скарга вважається прийнятною, зокрема, за умов її відповідності вимогам, передбаченим статтею 55 цього закону (абзац перший частини першої статті 77).

Отже, суб'єкт права на конституційну скаргу, стверджуючи про невідповідність оспорюваного закону України (його окремих положень) Основному Закону України, повинен навести аргументи, які б свідчили про обґрунтованість змісту і вимог конституційної скарги.

Із конституційної скарги вбачається, що Онищук Ю.П. не зазначив, у чому саме полягає порушення його конституційних прав внаслідок застосування оспорюваних положень Закону № 796 в редакції Закону № 3108.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України вказує, що самі по собі законодавчі зміни щодо механізму обчислення та нарахування пенсії не можуть розглядатися у контексті звуження сутнісного змісту права на достатній життєвий рівень для себе і своєї сім'ї, визначеного статтею 48 Конституції України.

Обґрунтовуючи твердження щодо невідповідності Конституції України положень частини другої статті 57 Закону № 796 в редакції Закону № 3108, автор клопотання фактично висловлює незгоду з рішеннями судів, ухваленими в його справі, щодо застосування цих положень при обчисленні йому середньомісячного заробітку, одержаного на територіях радіоактивного забруднення, для призначення пенсії. Крім того, суб'єкт права на конституційну скаргу додає схему „правильного“, на його думку, нарахування пенсії порівняно зі схемою „діючого“ нарахування пенсії.

За юридичною позицією Конституційного Суду України незгода з судовими рішеннями не є підставою для відкриття конституційного

провадження у справі (ухвали Другого сенату Конституційного Суду України від 6 червня 2018 року № 17-у(ІІ)/2018 та № 18-у(ІІ)/2018).

Крім того, Онищук Ю.П. стверджує про „неоднозначність трактування“ оспорюваних положень судами України та долучає відповідні судові рішення, роздруковані з Єдиного державного реєстру судових рішень.

Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України зазначає, що неоднозначність судової практики щодо застосування тих чи інших норм законів не свідчить про їх неконституційність, а усунення такої неоднозначності не належить до повноважень Конституційного Суду України, визначених у статті 150 Конституції України, статті 7 Закону України „Про Конституційний Суд України“.

За таких обставин Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України дійшла висновку, що автор клопотання не дотримав вимог пункту 6 частини другої статті 55 Закону України „Про Конституційний Суд України“, що є підставою для відмови у відкритті конституційного провадження у справі згідно з пунктом 4 статті 62 цього закону – неприйнятність конституційної скарги.

Враховуючи викладене та керуючись статтями 147, 151¹, 153 Конституції України, на підставі статей 7, 32, 37, 55, 56, 61, 62, 77, 86 Закону України „Про Конституційний Суд України“ та відповідно до § 45, § 56 Регламенту Конституційного Суду України Перша колегія суддів Другого сенату Конституційного Суду України

у х в а л и л а:

1. Відмовити у відкритті конституційного провадження у справі за конституційною скаргою Онищука Юрія Петровича щодо відповідності Конституції України (конституційності) положень частини другої статті 57 Закону України „Про статус і соціальний захист громадян, які постраждали

внаслідок Чорнобильської катастрофи“ від 28 лютого 1991 року № 796–ХІІ у редакції Закону України „Про внесення змін до деяких законодавчих актів України у зв’язку з прийняттям Закону України „Про загальнообов’язкове державне пенсійне страхування“ від 17 листопада 2005 року № 3108–ІV на підставі пунктів 4, 5 статті 62 Закону України „Про Конституційний Суд України“ – неприйнятність конституційної скарги; втрата чинності актом (його окремими положеннями), щодо якого порушено питання відповідності Конституції України, крім випадків, передбачених частиною другою статті 8 цього закону.

2. Ухвала Першої колегії суддів Другого сенату Конституційного Суду України є остаточною.

**ПЕРША КОЛЕГІЯ СУДДІВ
ДРУГОГО СЕНАТУ
КОНСТИТУЦІЙНОГО СУДУ УКРАЇНИ**